

5. Závďavek a litkup mohou býti vedle sebe (roz. ze dne 4. října 1863 č. 6867, sb. č. 1825). Ježto však plnění závďavku s výhradou ústupu od smlouvy se nesrovnává, připustiti lze úmluvu obojího jen tehdá, když litkup nebyl číselně určen, takže závďavek vlastně na místo tohoto nastupuje. V případě upuštění od smlouvy ztrácí pak strana odstupující závďavek, resp. obdržela-li jej, musí jej ve dvojnásobném obnosu vrátiti (§ 910 o. o. z.). Byl-li kromě daného závďavku ještě určitý litkup slíben, nepokládá se závďavek za litkup, nýbrž platí tu předpisy § 908 o. o. z. (výt. z prot. ze dne 21. března 1822, Pratobevera, Materialie sv. 7, s. 368; viz roz. ze dne 17. listopadu 1863 č. 18, časop. »Ger. Haile« r. 1865). V případě tomto má bezvinná strana právo, litkup odmítnouti, a nechce-li se se závďavkem spokojiti, žádati za splnění smlouvy, a není-li to již možným, žádati náhradu.

6. Nárok na litkup trvá pouze potud, pokud smlouva splněna nebyla, takže byla-li smlouva již částečně splněna, nelze litkup již žádati (§ 909 o. o. z.). Toto zákonné ustanovení tvoří vyjimku z pravidla § 920 o. o. z., který připouští oboustranné upuštění od smlouvy, která pouze částečně splněna byla.

IV. Právo obchodní.

Dle práva obchodního pokládá se závďavek za litkup, bylo-li to výslovně umluveno, nebo je-li to v místě obvyklým (čl. 285 obch. z.), jinak ale platí tu předpisy obč. zákona (čl. 1 obch. z.).

V. Právo poplatkové.

Z úmluvy litkupu jest dle panující praxe hledě ku § 39 popl. z. vyměřiti poplatků zvlášť (nál. spr. s. dv. ze dne 25. ledna 1877 č. sb. 29, ze dne 3. května 1878 č. sb. 260, ze dne 4. listopadu 1879 č. 604, ze dne 12. dubna 1881 č. 1070, ze dne 3. dubna 1883 č. 1717, ze dne 12. června 1883 č. 1795, ze dne 14. června 1887 č. 3581). Dle správného náhledu Dra. Talíře (Poplatky a kolky v Rakousku, 1896, str. 623) nenabude se úmluvou litkupu více práv, které by nebyly již sebou dány hlavním jednáním právním, a nelze tudíž úmluvu litkupu za předmět zvláštního poplatku považovati.

Lítost účinná viz Důvody beztretnosti.

Lodstvo a námořnictvo válečné.

I. Pojem.

Námořnictvo válečné jest část válečné moci státu, která jest určena ku vedení námořních válek, ku hájení pobřeží vlasti, ku podporování pozemní moci branné při pobřežních operacích, k ochraně námořního obchodu a osad zámořských. Válečné námořnictvo má hájiti čest vlajky a zájmy státu, jemuž náleží, podporovati udržování pořádku na moři i ve přístavech, potlačovati loupežnictví námořní. Než vedle toho zúčastnila se též válečné lodi všech kulturních států vždy účinně vědeckých prací, výzkumných cest, vodopisných pozorování, zkoumání hloubky a j.

II. Dějiny.

První počátky rakouského námořnictva válečného sáhají až po rok 1542, kteréhožto roku vystrojil císař Ferdinand I. v Terstu dvě brigantiny a jednu loď lapací. Následkem převahy Benátek na jaderském moři zůstalo však při pouhém pokusu; byloť se spokojiti tím, že na Dunaji byly zřízeny námořní koráby a čajky, jež později byly obsazeny titelským praporem čajkistů a konaly dobré služby proti Turkům. Vlastního námořního